

İRANNAME

İran'dan Kültür, Sanat, Edebiyat ve Düşünce

No 2, Eylül 2026

İRANNAME

İran'dan Kültür, Sanat, Edebiyat ve Düşünce

Aylık Kültür Sanat Dergisi

Eylül 2026 | Yıl: 1 | Sayı: 2

Hazırlayan:

İran İslam Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliği Kültür Müsteşarlığı

İLETİŞİM BİLGİLERİ:

Adres: İran Kültür Evi, Kazım Özalp Mah., Reşit Galip Caddesi,
No: 77, Çankaya / Ankara

Telefon: +90 312 448 00 50

Web Sitesi: irankulturmerkezi.com

Sosyal Medya:

@irankulturevitr

İÇERİKLER

1. Önsüz 7

2. Ayın öne çıkanları 8

- * 40. Uluslararası İslami Birlik Konferansı İran'da Gerçekleştirildi 10
- * İran'da Millî Fars Şiiri ve Edebiyatı Günü 14
- * Kum İlim Havzası'nın Önde Gelen Âlimlerinden Ayetullah Şübeirî Zencânî Vefat Etti 16

3. Sinema Teatro 18

- * 100 Saniye Film Festivali Sona Erdi: Ödüller Sahiplerini Buldu 20
- * İran Yapımı "Pasta Alfredo" Polonya ve Bangladeş'te Yarışacak 20
- * İran Kısa Film "Gözlük" Meksika'dan Ödülle Döndü 21
- * İran Sinemasına Kazan'dan Dört Ödül 22
- * "10'a Kadar Say" Chicago'dan Jüri Özel Diploması Aldı 24
- * İran Animasyonu "Karguş" Tallinn Black Nights Programına Seçildi 25
- * İran Kısa Film "Taraftar" Japonya'da Barış Temalı Festivalde Finalde 26
- * İran Yapımı "Tahran'da Yalnız" Berlin'de Yarışacak 27
- * İran Kısa Film "Büyük Turna" Hindistan'da Yarışacak 28
- * Son İki Ayda İran'da 218 Tiyatro Oyunu Sahnelendi:
Yedi Yapımın Merkezinde Şehnâme Var 29

4. Kültür ve Kitap 31

- * Hicabi Kırılma, İran Dil ve Edebiyat Akademisi'nin Onursal Üyesi Oldu 33
- * Gazze'nin Kültürel Hafızasını Anlatan Kitap İran'da Yayımlandı 35
- * İranlı Nükleer Bilim İnsanı Fahrizade'nin Hayatı Gençlere Yönelik Kitap Oldu 35
- * Hz. Muhammed'in Hayatını İran Mitolojisiyle Buluşturan Roman Yayımlandı 38
- * "Dünya Kalem Meclisi" Kuruldu 39
- * Safevî Devleti'nin Ortaya Çıkışını İnceleyen Yeni Araştırma 40
- * İran, Moskova Kitap Fuarı'na 500 Eserle Katıldı 41
- * İran Oyun Sektörü Rusya, Çin ve Asya Pazarlarına Yöneliyor 42
- * Asilabad 48 Yıl Sonra İngilizceye Çevrildi 43
- * Şapur Bahtiyar'ın Az Bilinen Faaliyetleri Kitaplaştırıldı 44
- * Ayetullah Talegani Üzerine Kapsamlı Çalışmanın Yeni Baskısı Çıktı 45

ایران نامه

اندیشه و ادبیات، فرهنگ و هنر ایران

ماهنامه فرهنگی و هنری

شماره دوم | سال اول | شهریور ۱۴۰۵

تهیه شده:

رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در ترکیه - آنکارا

ارتباطات:

آدرس: آنکارا - محله کاظم اوزآلپ - خیابان رشید غالب - پلاک ۷۷

تلفن: +۹۰۳۱۲۴۴۸۰۰۵۰

سایت : www.irankulturmerkezi.com

شبکه های اجتماعی: @irankulturevitr

فهرست

۱. پیش گفتار ۷

۲. رویدادهای برجسته ماه ۸

* چهلمین کنفرانس بین‌المللی وحدت اسلامی در ایران برگزار شد ۱۰

* روز ملی شعر و ادب فارسی در ایران ۱۴

* حضور میلیون‌ها ایرانی در مراسم اربعین ۱۶

۳. سینما و تئاتر ۱۸

* جشنواره فیلم ۱۰۰ ثانیه‌ای به پایان رسید: جوایز برندگان خود را شناختند ۲۰

* «پاستا آلفردو» ساخت ایران در لهستان و بنگلادش به رقابت می‌پردازد ۲۰

* فیلم کوتاه ایرانی «عینک» با جایزه از مکزیک بازگشت ۲۱

* چهار جایزه از کازان برای سینمای ایران ۲۲

* «تا ۱۰ بشمار» دیپلم افتخار ویژه هیئت داوران شیکاگو را دریافت کرد ۲۴

* پویانمایی ایرانی «خرگوش» برای برنامه شب‌های سیاه تالین انتخاب شد ۲۵

* فیلم کوتاه ایرانی «طرفدار» در فینال جشنواره با موضوع صلح در ژاپن ۲۶

* اثر ایرانی «تنها در تهران» در برلین به رقابت خواهد پرداخت ۲۷

* فیلم کوتاه ایرانی «جرثقیل بزرگ» در هند به رقابت می‌پردازد ۲۸

* اجرا و روی صحنه رفتن ۲۱۸ نمایش تئاتر در ایران طی دو ماه گذشته:

۷ اثر با محوریت شاهنامه ۲۹

۴. فرهنگ و کتاب ۳۱

* حجابی کلانگیچ (Hicabi Kirlangıç) عضو افتخاری فرهنگستان زبان و ادب فارسی شد ۳۳

* کتابی با موضوع حافظه فرهنگی غزه در ایران منتشر شد ۳۵

* زندگی شهید فخری‌زاده، دانشمند هسته‌ای ایران، برای جوانان کتاب شد ۳۵

* رمانی که زندگی پیامبر اسلام (ص) را با اساطیر ایرانی پیوند می‌دهد منتشر شد ۳۸

* «مجمع جهانی قلم» تأسیس شد ۳۹

* پژوهشی جدید در بررسی ظهور دولت صفوی ۴۰

* حضور ایران در نمایشگاه کتاب موسکو با ۵۰۰ اثر ۴۱

* صنعت بازی‌های ویدئویی ایران به سمت بازارهای روسیه، چین و آسیا حرکت می‌کند ۴۲

* «اصیل‌آباد» پس از ۴۸ سال به انگلیسی ترجمه شد ۴۳

* فعالیت‌های کمتر شناخته‌شده شاپور بختیار به صورت کتاب منتشر شد ۴۴

* چاپ جدید پژوهش جامع درباره آیت‌الله طالقانی منتشر شد ۴۵

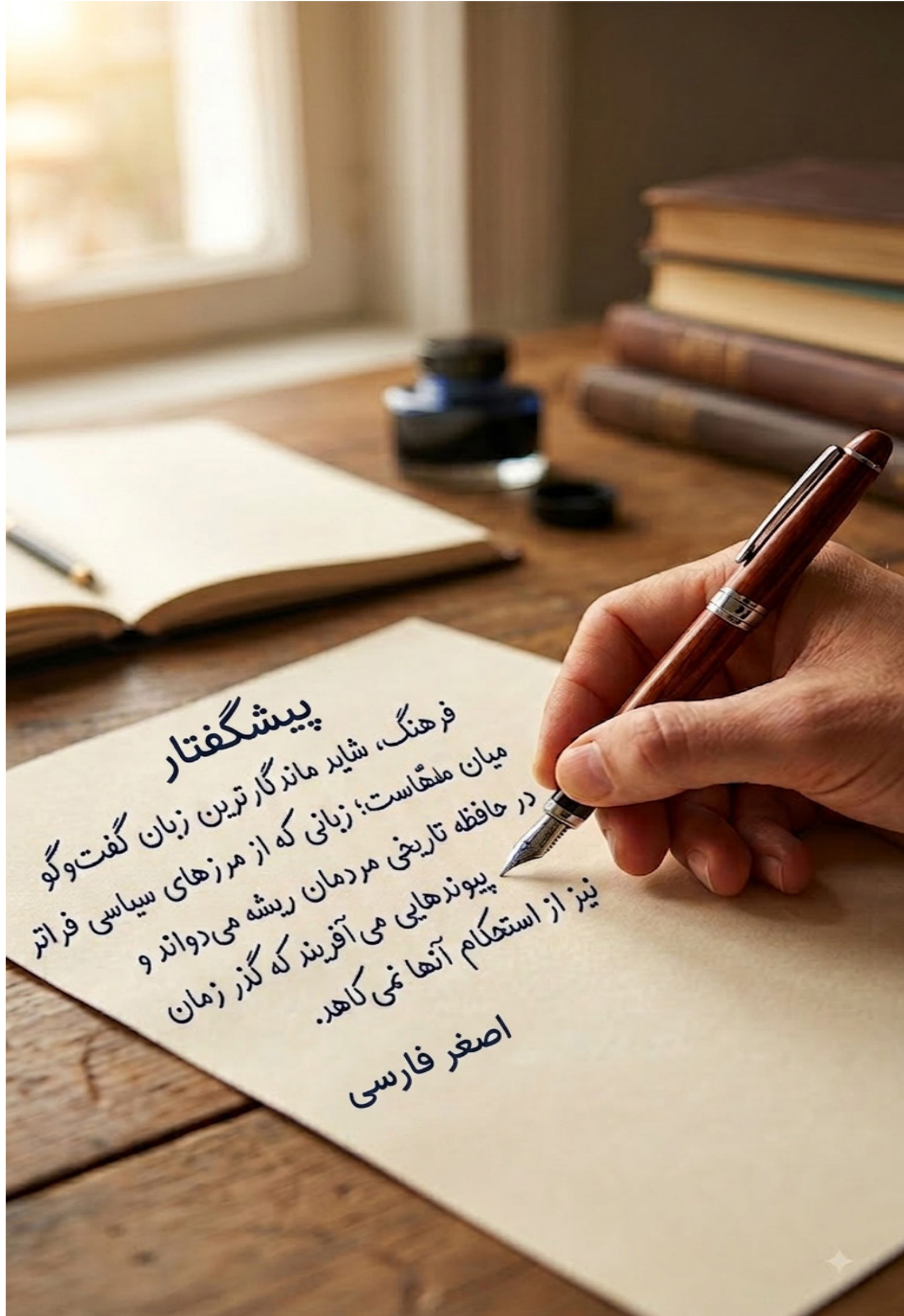
Ön söz

Kültür, milletlerin hafızasında yankılanan en derin sestir; zamanın yıpratamadığı, sınırların daraltamadığı, siyasetin gelip geçici dalgalanmalarına rağmen varlığını koruyan en sahici bağıdır. İran ile Türkiye, yalnızca komşu iki ülke değil; aynı zamanda yüzyıllar boyunca birbirinin sesine kulak vermiş, birbirinin sözünden beslenmiş, ortak bir medeniyet ufkunda yan yana yürümüş iki köklü kültür havzasıdır. Şiirden hikmete, mimariden musikiye, irfandan zarafete uzanan bu müşterek birikim, iki millet arasındaki ilişkiyi sıradan bir yakınlığın ötesine taşıyarak derin ve tarihî bir anlamla kuşatmıştır. Bu sebeple İran ile Türkiye arasındaki kültürel münasebetlerden söz etmek, yalnızca birtakım etkinlikleri, programları veya kurumlar arası temasları kayda geçirmek değil; aynı zamanda asırlar boyunca örülmüş kadim bir gönül köprüsünün bugünkü akislerini idraketmek demektir. İnaniyoruz ki bu büyük miras, çağımızın ihtiyaçları doğrultusunda yeniden yorumlandıkça, iki ülke arasındaki dostluk ve iş birliği de

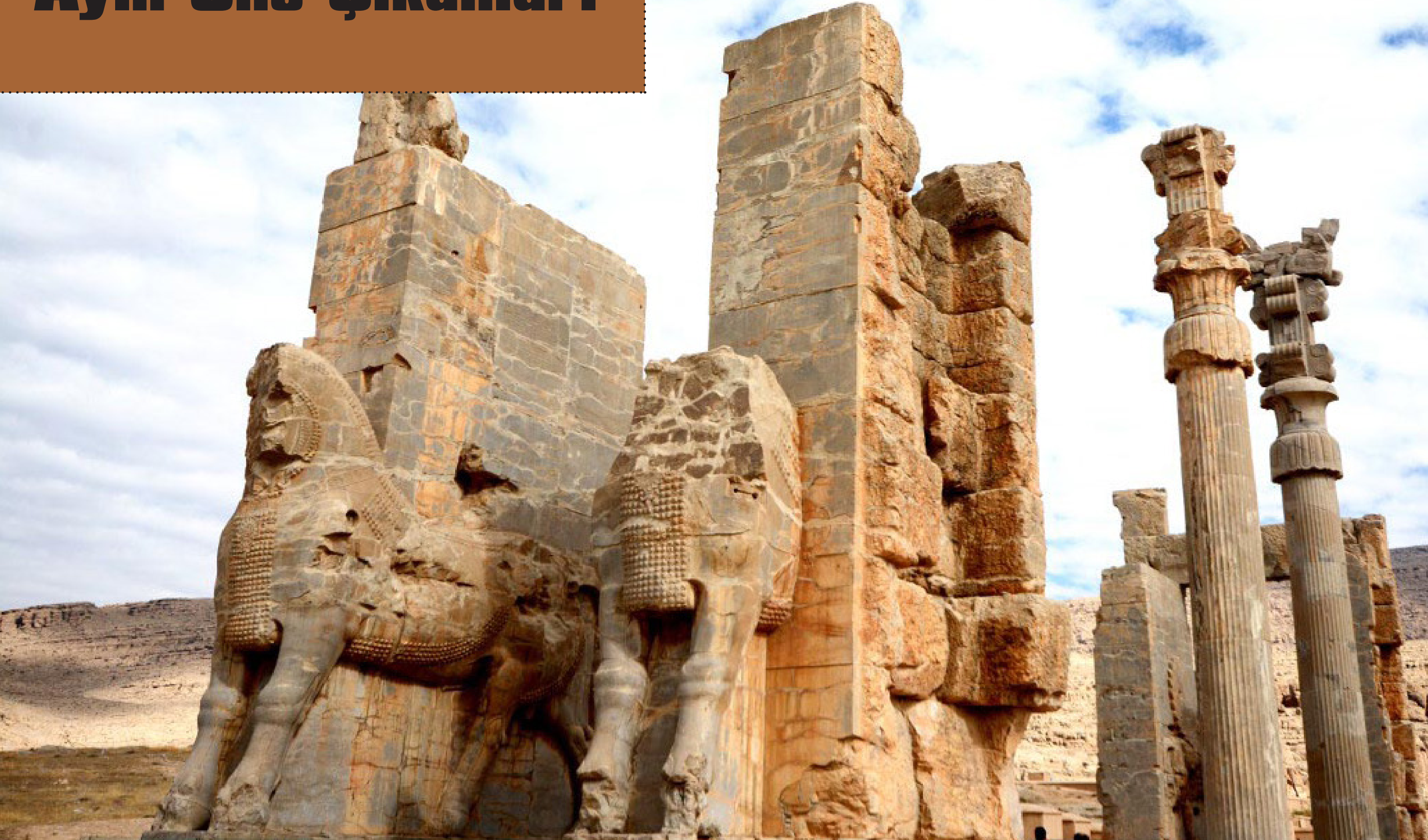
daha sağlam ve daha ufuk açıcı bir mahiyet kazanacaktır.

İşte elinizdeki bu yayın, böylesi bir idrakin ve sorumluluğun mahsulü olarak hazırlanmıştır. Amacımız, İran'ın kültür, sanat, edebiyat, bilim ve kültürel miras alanlarındaki zenginliğini Türkiye'deki okuyucularla buluşturmak; aynı zamanda iki ülke arasında her geçen gün gelişen kültürel temasların izini sürerek bu ortak yürüyüşe mütevazı bir katkı sunmaktır. Temennimiz, bu sayfaların yalnızca haber veren bir mecra olarak kalmaması; aynı zamanda anlam kuran, yakınlık üreten, merakı besleyen ve kalpler arasında yeni köprüler kuran bir buluşma zemini hâline gelmesidir. Zira tercüme edilen her eser, icra edilen her nağme, sergilenen her sanat yapıtı ve gerçekleştirilen her ilmî temas, İran ile Türkiye arasındaki köklü ilişkinin dokusuna yeni bir zarafet katmaktadır. Bu bakımdan kültürel etkileşimi canlı tutmak, ortak hafızayı geleceğe taşımak ve iki millet arasındaki dostluğu daha da derinleştirmek, yalnızca bugünün değil, yarının da en kıymetli vazifelerinden biridir.

Asger FARŞİ
İran İslam Cumhuriyeti Büyükelçiliği
Kültür Müsteşarı

Ayın Öne Çıkanları

40. Uluslararası İslami Birlik Konferansı İran'da Gerçekleştirildi

40. Uluslararası İslami Birlik Konferansı, Ağustos 2026'da İran'da dünyanın farklı bölgelerinden din âlimleri, akademisyenler, düşünürler ve siyasi-kültürel şahsiyetlerin katılımıyla gerçekleştirildi. Dünya İslam Mezheplerini Yakınlaştırma Kurumu tarafından düzenlenen konferansın bu yılki ana teması, "Şehit İmam Ayetullah Seyyid Ali Hamenei'nin Düşüncesinde İslami Birlik" olarak belirlendi. Tahran'daki açılış programına İran Cumhurbaşkanı Mesud Pezeşkiyan'ın yanı sıra İran'dan ve yaklaşık 40 ülkeden yüzlerce davetli katıldı. Konferans kapsamında Tahran'ın yanı sıra Kum ve Meşhed'de de bilimsel ve kültürel toplantılar gerçekleştirildi.

Konferansın temel gündemini, İslam dünyasında mezhepler arası yakınlaşmanın güçlendirilmesi, Müslüman toplumlar arasındaki ihtilafların azaltılması ve ortak sorunlara yönelik iş birliği imkânlarının geliştirilmesi oluşturdu. Düzenlenen oturumlarda İslam dünyasının karşı karşıya bulunduğu siyasi, toplumsal ve kültürel sorunlar; Filistin meselesi, bölgesel güvenlik, İslam ülkeleri arasında dayanışma ve farklı mezhep mensupları arasında karşılıklı anlayışın geliştirilmesi gibi başlıklar ele alındı. Konferansın organizatörü olan Dünya İslam Mezheplerini Yakınlaştırma Kurumu, toplantının temel hedefini Müslüman âlimler arasındaki bilimsel

ve kültürel diyalogu geliştirmek ve İşlam dnyasının ortak meselelerine yönelik uygulanabilir çözümleri ortaya koymak şeklinde açıkladı.

Konferans, İran'ın son yıllarda üzerinde özellikle durduğu "İşlam dnyasında birlik ve mezhepler arası yakınlaşma" yaklaşımının uluslararası düzeyde ele alındığı önemli platformlardan biri olarak öne çıktı. Türkiye'den de akademisyen ve dinî şahsiyetlerin yer aldığı etkinliklerde, Sünni ve şii dnyası arasındaki ilmî ve kültürel iletişimin geliştirilmesi, ortak dinî mirasın öne çıkarılması ve ihtilaf alanları yerine müşterek değerlerin güçlendirilmesi gerektiği üzerinde duruldu. Konferansın sonuç bildirisinde de İşlam ölkeleri ve toplumları arasında dayanışmanın artırılması, mezhep temelli çatışmaların önlenmesi ve İşlam dnyasının ortak meselelerinde daha güçlü bir iş birliğinin geliştirilmesi çağırısı yapıldı.

İran’da Millî Fars Şiiri ve Edebiyatı Günü

İran’da her yıl 18 Eylül, çağdaş İran edebiyatının en önemli isimlerinden Seyyid Muhammed Hüseyin Şehriyar’ın vefat yıldönümü dolayısıyla “Millî Fars Şiiri ve Edebiyatı Günü” olarak anılmaktadır. Şehriyar, 18 Eylül 1988’de hayatını kaybetmiş ve Tebriz’de tarih boyunca birçok şair ve edebiyatçının defnedildiği Makberetü’ş-Şuara’ya gömülmüştür. İran edebiyatında geniş bir toplumsal karşılığa sahip olan Şehriyar’ın ölüm gününün Fars şiiri ve edebiyatına adanmış bir gün olarak belirlenmesi, onun çağdaş İran şiirindeki sembolik konumunu da ortaya koymaktadır.

Şehriyar’ın edebî öneminin temelinde, klasik Fars şiiri geleneği ile modern dönemin duyarlılıkları arasında kurduğu güçlü bağ bulunmaktadır. Özellikle gazellerinde Hâfız başta olmak üzere klasik İran şiirinin estetik mirasını sürdürmüş; ancak günlük dile yaklaşan sade, samimi ve yer yer konuşma dilinden beslenen üslubuyla klasik gazele yeni bir ifade imkânı

kazandırmıştır. Aşk, ayrılık, yalnızlık, dinî duyarlılık, vatan ve toplumsal hafıza gibi konuları güçlü bir lirizmle işleyen Şehriyar, bu özelliğiyle yalnızca klasik şiirin son büyük temsilcilerinden biri değil, aynı zamanda çağdaş Fars şiirinin dönüşüm sürecinde etkili olmuş bir şair olarak değerlendirilmiştir. Nitekim şiirlerinin Fereydun Moşiri, Nadir Nadirpur ve Huşeng İbtihac gibi sonraki kuşak şairler üzerinde etkili olduğu belirtilmektedir.

Şehriyar’ı İran edebiyatı içinde özel bir yere taşıyan en önemli özelliklerden biri ise iki dilde, Farsça ve Türkçe eser vermiş olmasıdır. Ana dili olan Azerbaycan Türkçesinde kaleme aldığı “Heyder Baba’ya Selam”, yalnızca İran Türk edebiyatının değil, çağdaş Türk dünyası şiirinin de en çok tanınan eserlerinden biri hâline gelmiştir. Çocukluk hatıraları, köy hayatı, gelenekler, halk inançları, tabiat ve gündelik hayatın şiirsel bir dille anlatıldığı eser, yayımlanmasının ardından İran sınırlarını aşarak Azerbaycan’dan Türkiye’ye ve diğer Türk topluluklarına kadar geniş bir coğrafyada karşılık bulmuştur. Akademik kaynaklarda Şehriyar’ın, halk diline dayalı Azerbaycan Türkçesini güçlü bir edebî ifade seviyesine taşıdığı ve Heyder Baba’ya Selamın bütün Türk dünyasında kısa sürede şöhret kazandığı vurgulanmaktadır.

Bu yönüyle Şehriyar, yalnızca Fars edebiyatının veya yalnızca Türk edebiyatının bir şairi olarak değerlendirilemeyecek kadar çok katmanlı bir edebî kimliğe sahiptir. Farsça şiirlerinde İran’ın yüzyıllara dayanan klasik şiir geleneğini çağdaş döneme taşıyan Şehriyar, Türkçe şiirlerinde ise Tebriz ve Azerbaycan’ın halk kültürünü, sözlü geleneğini ve toplumsal hafızasını edebiyatın merkezine yerleştirmiştir. Onun şiir dünyasında Hâfız’ın gazel geleneği ile Azerbaycan’ın halk şiiri, klasik estetik ile gündelik dil, İran kültürel hafızası ile Türk dünyasının ortak sözlü mirası yan yana bulunmaktadır. Bu nedenle Şehriyar, çağdaş İran’ın Farsça ve Türkçe edebî mirasını aynı şahsiyette birleştiren en önemli kültürel figürlerden biri olarak görülebilir.

Kum İlim Havzası'nın Önde Gelen Âlimlerinden Ayetullah Şübeyrî Zencânî Vefat Etti

Ayetullah Seyyid Musa Şübeyrî Zencânî, Kum İlim Havzası'nın en tanınmış Şii âlimlerinden ve taklit mercilerinden biri olarak, 21 Eylül 2026 tarihinde hayatını kaybetti. 1928 yılında Kum'da ilim ehli bir ailede dünyaya gelen Şübeyrî Zencânî, genç yaşta medrese eğitime başladı ve özellikle Kum Havzası'nın önde gelen isimlerinden Ayetullah Seyyid Hüseyin Burucerdî ve Ayetullah Seyyid Muhammed Muhakkık Dâmâd'ın derslerine katıldı.

Necef'te bulunduğu dönemlerde de Ayetullah Seyyid Ebu'l-Kasım Hûî, Ayetullah Seyyid Muhsin el-Hakîm ve Ayetullah Seyyid Abdülhâdî Şîrâzî gibi dönemin önemli âlimlerinden istifade etti. Uzun yıllar Kum'da fıkıh ve usul dersleri veren Şübeyrî Zencânî, zamanla Şii dünyasının önde gelen taklit mercilerinden biri hâline geldi.

Şübeyrî Zencânî'nin ilmî öneminin başında fıkıh, hadis ve özellikle ricâl ilmi alanındaki derinliği gelmektedir. Ravi tabakaları, Şii ilim aileleri, klasik ulema zincirleri ve Kum Havzası'nın ilmî tarihi konularındaki geniş birikimi sebebiyle yalnızca bir fakih değil, aynı zamanda yaşayan bir ilmî hafıza olarak kabul edilmekteydi. Kaynaklara ve isnadlara gösterdiği titizlik, güçlü tarihsel hafızası ve klasik havza geleneğine hâkimiyeti, onu çağdaş Şii ilim çevrelerinde ayrıcalıklı bir konuma taşıdı. Bu nedenle vefatı, yalnızca önemli bir taklit merciinin kaybı olarak değil, aynı zamanda Ayetullah Burucerdî dönemine ve klasik Kum Havzası geleneğine doğrudan bağlanan son büyük kuşaklardan birinin kaybı olarak değerlendirilmektedir.

SINEMA TIYATRO

100 Saniye Film Festivali Sona Erdi: Ödüller Sahiplerini Buldu

İran’da düzenlenen 100 Saniye Film Festivali, kısa sürede güçlü ve etkili bir anlatı kurmayı teşvik etmesi bakımından ülkenin özgün sinema etkinliklerinden biri olarak öne çıkıyor. Festival, özellikle genç ve yeni kuşak sinemacılara alan açması, düşük bütçeyle yaratıcı üretimi teşvik etmesi ve kurmaca, belgesel, animasyon ile yapay zekâ destekli yapımları aynı çatı altında buluşturması açısından önem taşıyor. 15. yılında festivalin ana yaklaşımında “gelecek”, “vatan” ve “dünya çocukları” gibi temalar öne çıkarken, bu yıl ilk kez senaryo ve proje geliştirmeye yönelik bir yapım desteği bölümü de programa eklendi. Bu yönüyle festival yalnızca tamamlanmış filmlerin yarıştığı bir etkinlik değil, yeni projelerin ortaya çıkmasını destekleyen bir üretim platformu olma iddiasını da güçlendirmiş durumda.

Festivalde ödüller farklı ana bölümler altında veriliyor. Ulusal bölümde yapay zekâ filmi, belgesel, animasyon ve kurmaca film kategorileri; uluslararası bölümde yine yapay zekâ filmi, animasyon, belgesel ve kurmaca film dalları bulunuyor. Ayrıca “Vatan İçin Mücadele” başlıklı özel bölümde yapay zekâ, animasyon, belgesel ve kurmaca yapımlar değerlendirilirken, çocuklara ayrılan “Uçurtma” bölümü de özel ödül veriyor. Bazı kategorilerde en iyi film ödülünün yanı sıra en iyi yönetmen, jüri özel ödülü ve onur diploması da veriliyor. Festivalin ayrıca bu yıl ilk kez hayata geçirilen yapım desteği bölümünde seçilen senaryo ve projelere destek sağlanıyor.

İran Yapımı “Pasta Alfredo” Polonya ve Bangladeş’te Yarışacak

İranlı yönetmen Leyla Noei’nin yazıp yönettiği kısa film “Pasta Alfredo”, uluslararası festival yolculuğunu Polonya ve Bangladeş’te sürdürüyor. Seyyid Roham Resuli’nin yapımcılığını üstlendiği film, Polonya’da düzenlenen 40. Niepokalanów Uluslararası Film Festivali ile Bangladeş’teki 17. Inter University Öğrenci Film Festivali programına seçildi. Film, Polonya’daki festivalin öğrenci ve eğitim filmleri bölümünde yarışacak. Niepokalanów Film Festivali 17–20 Eylül, Bangladeş’teki festival ise 22–24 Eylül 2026 tarihlerinde gerçekleştiriliyor. Daha önce Arnavutluk’taki 13. DEA Open Air Festivali’nde En İyi Öğrenci Kısa Filmi ödülünü kazanan “Pasta Alfredo”, Uruguay, İtalya, Rusya ve Kosova’daki çeşitli uluslararası festivallerde de gösterildi. Mahna Seyyidi, Said Necati, Sima Hanvekili, Barbed Ferşidzade ve Muhammed Rıza Aryan Sadr’ın rol aldığı film, 14 yaşındaki Nilüfer’in kedisi için doğum günü düzenleyerek ve makarna hazırlayarak evindeki soğuk atmosferi değiştirme çabasını konu alıyor.

İran Kısa Filmi “Gözlük” Meksika’dan Ödülle Döndü

İranlı yönetmen İrfan Vahidi’nin kısa filmi “Gözlük”, Meksika’nın başkenti Mexico City’de düzenlenen 7. MICMXIFF Uluslararası Film Festivalinde ödüle layık görüldü. Fahime Haydari’nin yapımcılığını üstlendiği film, festival kapsamında verilen MICXOLOTL heykelciğini kazandı. 20–28 Ağustos 2026 tarihlerinde düzenlenen festival, Meksika ve dünyanın farklı ülkelerinden bağımsız sinema örneklerini bir araya getiriyor.

Fahadan Sanat şirketinin ilk yapımı olan “Gözlük”, yalnız yaşayan genç bir kadının hayatındaki sıradan bir günün, yanlışlıkla kendisine ulaşan bir siparişe beklenmedik bir maceraya dönüşmesini anlatıyor. Filmde Sepide Saidi-Niya, Ferzane Fereci, Emir Hüseyin Fahadan, Mehdi Seyyidi, Emir Espid ve Meysem Agayi rol alıyor.

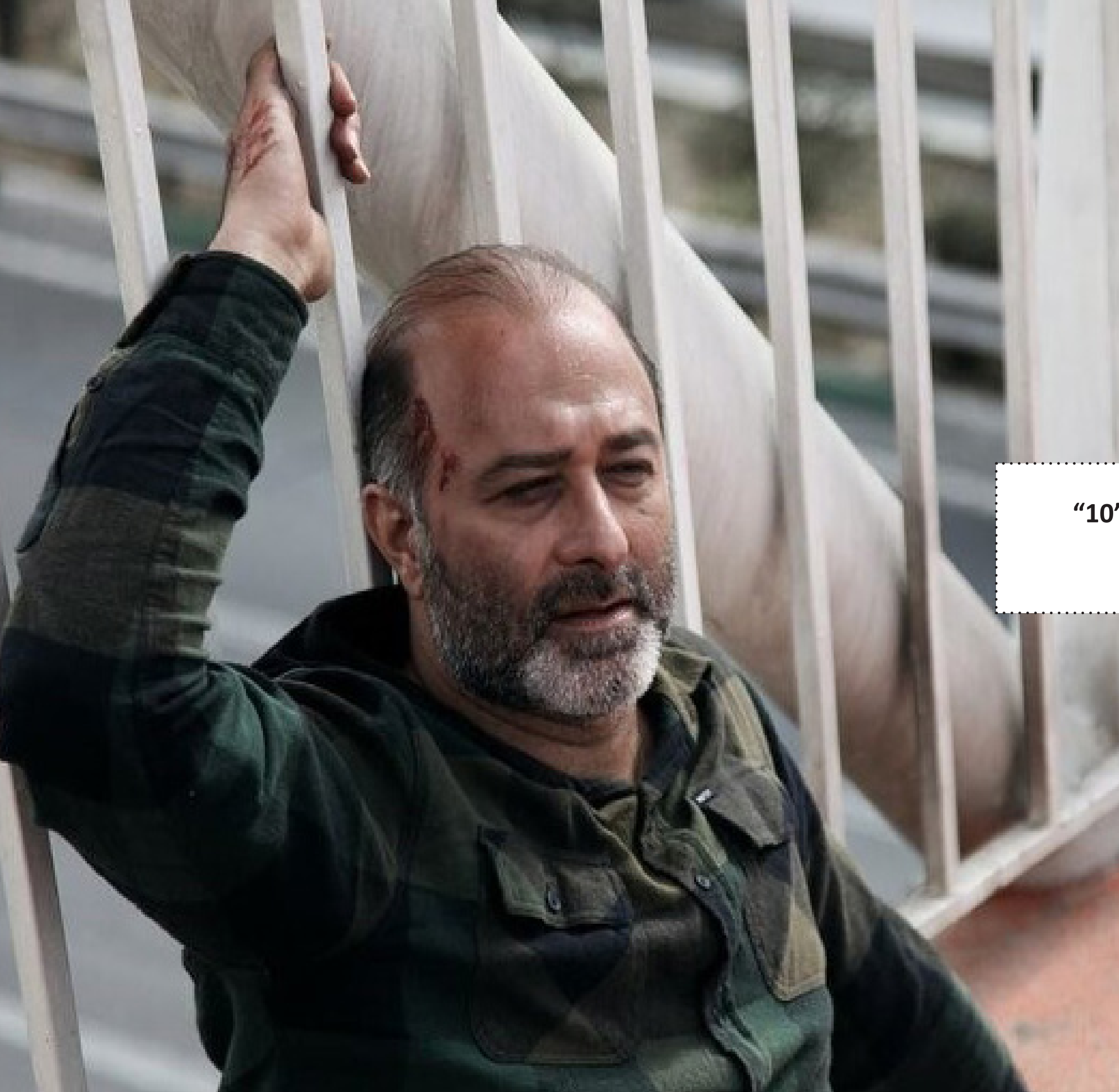

İran Sinemasına Kazan’dan Dört Ödül

İran yapımı “Melekler Ülkesi” ile “Velat”, Rusya Federasyonu’na bağlı Tataristan Cumhuriyeti’nin başkenti Kazan’da düzenlenen 22. Kazan Uluslararası Film Festivalinden ödüllere döndü. Zehra Bagiri’nin yönettiği “Velat”, festivalde En İyi Belgesel ödülünü kazanırken, Babek Hacepaşa’nın yönettiği “Melekler Ülkesi” festivalin büyük ödülü dâhil üç ödül aldı. “Velat”, baraj yapımı nedeniyle sular altında kalan köyüne 50 yıl sonra dönmek isteyen 94 yaşındaki Seyfur’un yolculuğu üzerinden insanın toprak ve aidiyetle ilişkisini ele alıyor.

Babek Hacepaşa’nın yazıp yönettiği ve Menuçehr Muhammedi’nin yapımcılığını üstlendiği “Melekler Ülkesi” ise Grand Prix / En İyi Film, En İyi Kadın Oyuncu ve En İyi Görüntü Yönetimi ödülleri sahibi oldu. Suriyeli oyuncu Sulaf Fawakherji en iyi kadın oyuncu ödülüne, Alireza Berazende ise görüntü yönetimi ödülüne layık görüldü. İran’da 44. Fecr Film Festivali’nde de çeşitli ödüller kazanan yapım, Arap oyuncuların katılımıyla Gazze’de savaş ve kriz ortamını insan hikâyeleri üzerinden anlatıyor. 4–8 Eylül 2026 tarihlerinde gerçekleştirilen Kazan Festivali’nin jüri başkanlığını bu yıl İranlı yönetmen Mecid Mecidi üstlendi.

İranlı sinemacı Ferid Velizade'nin yönettiği ve yapımcılığını üstlendiği “10’a Kadar Say”, ABD’nin Chicago kentinde düzenlenen 10. VAIFF Bağımsız Film Festivali’nde Jüri Özel Onur Diploması kazandı. Film, festivalin uzun metraj deneysel film kategorisinde ödüle layık görüldü.

“10’a Kadar Say” Chicago’dan Jüri Özel Diploması Aldı

Uluslararası bağımsız sinemayı desteklemeyi amaçlayan festival; drama, korku, gerilim ve deneysel sinema dâhil 14 farklı kategoride düzenleniyor. “10’a Kadar Say” daha önce de çeşitli uluslararası festivallerde aday gösterilmiş ve Jaipur’da düzenlenen 16IFF Uluslararası Film Festivali’nde En İyi Uzun Metraj Film ödülünü kazanmıştı.

İran Animasyonu “Karguş” Tallinn Black Nights Programına Seçildi

İranlı yönetmenler Rıza Serbahş ve Ali Cemali-Mutlak'ın kısa animasyon filmi “Karguş”, Estonya’da düzenlenen Tallinn Black Nights Film Festivalinin animasyon bölümüne seçildi. Avrupa’nın önde gelen sinema etkinliklerinden biri olan Tallinn Black Nights, Uluslararası Film Yapımcıları Birlikleri Federasyonu’nun (FIAPF) tanıdığı festivaller arasında yer alıyor. Festivalde ödül alan bazı yapımlar BAFTA ve Oscar yarışına katılma imkânı da elde ediyor.

Geleneksel kamera altı cut-out tekniğiyle hazırlanan animasyon, Mahan adlı bir çocuğun ailesi tarafından anlaşılma duygusu üzerinden çocukların dünyasına odaklanan fantastik bir hikâye anlatıyor. “Karguş”, daha önce İsfahan Uluslararası Çocuk ve Gençlik Filmleri Festivali’nin yanı sıra Asya Bağımsız Film Yapımcıları Festivali, Yunanistan’daki Kimita ve Fransa’daki Chemin festivallerinde ödüller kazandı; Hindistan’dan Kanada’ya, ABD’den Portekiz’e kadar birçok uluslararası festivalde de gösterildi.

İran Kısa Filmi “Taraftar” Japonya’da Barış Temalı Festivalde Finalde

İranlı yönetmen Leyla Noei’nin kısa filmi “Taraftar”, Japonya’da düzenlenen 16. United for Peace Film Festivalinde finale kalan 11 film arasına girdi. Leyla Noei ile Roham Resuli’nin ortak yapımcılığını üstlendiği film, her yıl Dünya Barış Günü dolayısıyla savaşı ve çatışmasız bir dünya çağrısıyla düzenlenen festivalde yarıştı. Festivalin 2026 yılı programı, PEACE DAY Vakfı’nın katılımıyla 20 Eylül’de Tokyo’nun Şibuya bölgesindeki Human Trust Sineması’nda gerçekleştirildi. Meşhed’de bir günde çekilen film, kaynak metinde “12 günlük savaş” olarak tanımlanan çatışma sırasında ailesinin ısrarına rağmen Tahran’da kalmaya karar veren yaşlı bir adamın hikâyesini anlatıyor. Kahramanın bu kararının geçmişindeki bir olayla bağlantısı filmin temel dramatik eksenini oluşturuyor. “Taraftar” daha önce ABD’de düzenlenen Accolade Global Film Competition’da özel liyakat ödülü kazanmış ve İran Genç Sinemacılar Derneğinin “Vatan Benim Anlatımım” projesine seçilmişti.

İran Kısa Filmi “Büyük Turna” Hindistan’da Yarışacak

İranlı yönetmen Milad Beheştî’nin kısa filmi “Büyük Turna”, Hindistan’da düzenlenen 17. Ahmedabad Uluslararası Film Festivalinin kısa film yarışmasına kabul edildi. Beheştî’nin aynı zamanda yapımcılığını üstlendiği film, 29 Eylül–2 Ekim 2026 tarihlerinde Gujarat eyaletinin Ahmedabad kentinde düzenlenecek festivalde gösterilecek. Festival, farklı ülkelerden sinema yapımlarını tanıtmanın yanı sıra yeni ve deneyimli sinemacıları desteklemeyi amaçlıyor.

Nesim Haraşadizade’nin senaryosunu yazdığı film; beden algısı, özgüven, başkalarının yargısından duyulan korku ve insanın kendi görüntüsüyle ilişkisi gibi temaları ele alıyor. Hikâye, uzun süredir internet üzerinden görüştüğü biriyle ilk kez yüz yüze buluşmaya hazırlanan genç bir kadın üzerinden geliyor. Filmde Şadi Ziyayi ve Dina Haşimi başrolleri paylaşırken Elahe Asgari, Mehdi Osanlu, Derya Sufi ve Mehran Melekuti de oyuncu kadrosunda yer alıyor.

İran Yapımı “Tahran’da Yalnız” Berlin’de Yarışacak

İranlı yönetmen ve senarist Amin Sahrai’nin “Tahran’da Yalnız” adlı filmi, Almanya’da düzenlenecek 42. Interfilm Berlin Uluslararası Kısa Film Festivalinin yarışma programına seçildi. Film, farklı ve kişisel bakış açılarıyla gerçekliği, toplumu ve kameranın dünyayla ilişkisini ele alan yapımların yer aldığı festivalin belgesel yarışmasında gösterilecek. 42. Interfilm Berlin, 10–15 Kasım 2026 tarihlerinde gerçekleştirilecek.

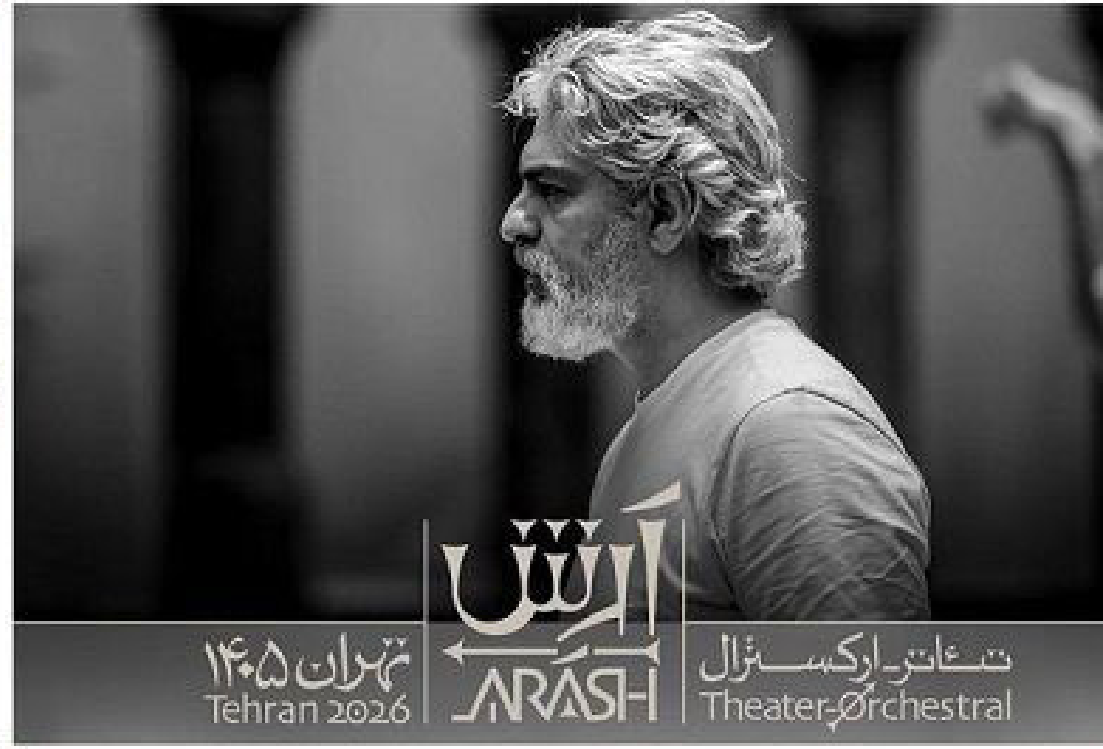
1982 yılında kurulan Interfilm Berlin, Almanya’nın en köklü kısa film festivallerinden biri olarak biliniyor ve 2018’den bu yana ABD Sinema Sanatları ve Bilimleri Akademisi tarafından Oscar’a uygun festivaller arasında kabul ediliyor. “Tahran’da Yalnız”, olağanüstü koşullar altında neredeyse boşalmış bir şehirde yaşayan genç bir kadının, kendi kaygılarıyla mücadele ederken başka birinin yardımına koşmasını konu alıyor. Film, belgesel ile kurmaca arasındaki sınırları kullanan hibrit anlatısıyla savaşın genel ve klişe görüntüleri yerine bireysel bir insan deneyimine odaklanmayı amaçlıyor.

Son İki Ayda İran’da 218 Tiyatro Oyunu Sahnelendi: Yedi Yapımın Merkezinde Şehnâme Var

İran Kültür ve İslami İrşad Bakanlığı Sanat İşleri Başkanlığına bağlı Sahne Sanatları Genel Müdürlüğü, ülkedeki son iki aylık tiyatro faaliyetlerine ilişkin verileri açıkladı. Buna göre söz konusu dönemde Tahran’da 140, ülkenin 20 farklı eyaletinde ise 78 olmak üzere toplam 218 tiyatro yapımı sahnelendi veya sahnelenmeye devam ediyor. Açıklanan veriler, yaz ayları ile sonbaharın başlangıcında İran’ın farklı bölgelerinde çocuk ve gençlik tiyatrosundan komediye, toplumsal içerikli yapımlardan klasik ve deneysel çalışmalara kadar geniş bir tür çeşitliliğinin bulunduğunu gösteriyor.

Tahran’daki yapımların bir bölümü Vahdet Salonu, Şehir Tiyatrosu, Sengelac Tiyatrosu, Mevlevi Salonu, Hafız Salonu, Niyaveran Kültür Merkezi, İranşehr Tiyatro Kompleksi ve İran Sanatçılar Evi gibi başkentin önde gelen kültür ve sanat merkezlerinde seyirciyle buluşurken, önemli sayıda yapım da özel tiyatro salonlarında sahnelendi. Son dönemin dikkat çekici unsurlarından biri ise Firdevsî’nin Şehnâme’si ile İran’ın destan ve mitoloji mirasına yönelik ilginin tiyatro sahnesine güçlü biçimde yansımaları oldu. “Feridun’un Oğulları”, “Araş”, “Siyavuş”, “Kiros”, “Bi-Aman Eşk”, “Ejdehak” ve “Botgar” adlı yedi

yapım doğrudan Şehnâme, İran mitolojisi ve destansı anlatılardan beslenen eserler arasında yer aldı.

Tahran dışındaki 20 eyalette ise toplam 78 oyun sahnelendi. En yoğun tiyatro faaliyeti 17 yapımla Horasan-ı Rezevî eyaletinde gerçekleşirken, İsfahan ve Mazenderan yedişer yapımla ikinci sırada yer aldı. Doğu Azerbaycan, Gilan ve Huzistan’da altışar; Hemedan ve Kirman’da ise dörder tiyatro oyunu sahnelendi. Gülistan ve Fars eyaletlerinde üçer; Merkezi, Kazvin, Erdebil, Buşehr ve Yezd’de ikişer yapım yer alırken, Kürdistan, Kirmanşah, Elburz, Tahran eyaletine bağlı ilçeler ve Semnan’da birer oyun programa dahil edildi. Bu tablo, tiyatro üretiminin yalnızca başkentle sınırlı olmadığını, İran’ın farklı bölgelerinde yerel ve ulusal temalar etrafında canlı bir sahne sanatları faaliyetinin sürdüğünü ortaya koyuyor.

Kültür ve Kitap

Hicabi Kırlangıç, İran Dil ve Edebiyat Akademisi'nin Onursal Üyesi Oldu

Türkiye'nin Tahran
Büyükelçisi, Ankara
Üniversitesi Fars Dili ve
Edebiyatı öğretim üyesi,
şair ve çevirmen Hicabi
Kırlangıç, İran Dil ve
Edebiyat Akademisi'ne
onursal üye seçildi.
Akademi Başkanı Gulamali
Haddad Adil, Kırlangıç'ın
özellikle Mevlânâ'nın
Mesnevîsi, Sâdî'nin
Bostan ve Gülistanı ile
Hâfız Divanı gibi klasik
Fars edebiyatının temel
eserlerini Türkçeye
kazandırarak İran ve
Türkiye arasındaki edebî
ilişkilere önemli katkı
sağladığını belirtti.
Kırlangıç ise Tahran'daki
büyükelçilik görevinin
sona ermesinin ardından
Türkiye'de "İran kültürü

ve edebiyatının elçisi" olmaya
devam edeceğini söyledi.
Kırlangıç'ın halen Mevlânâ'nın
Divan-ı Şems'ini Türkçeye
çevirme çalışmalarını
sürdürdüğü de açıklandı. 1966
doğumlu akademisyen, uzun
yıllardır Ankara Üniversitesi'nde
Fars dili ve edebiyatı alanında
eğitim ve araştırma faaliyetlerini
sürdürüyor.

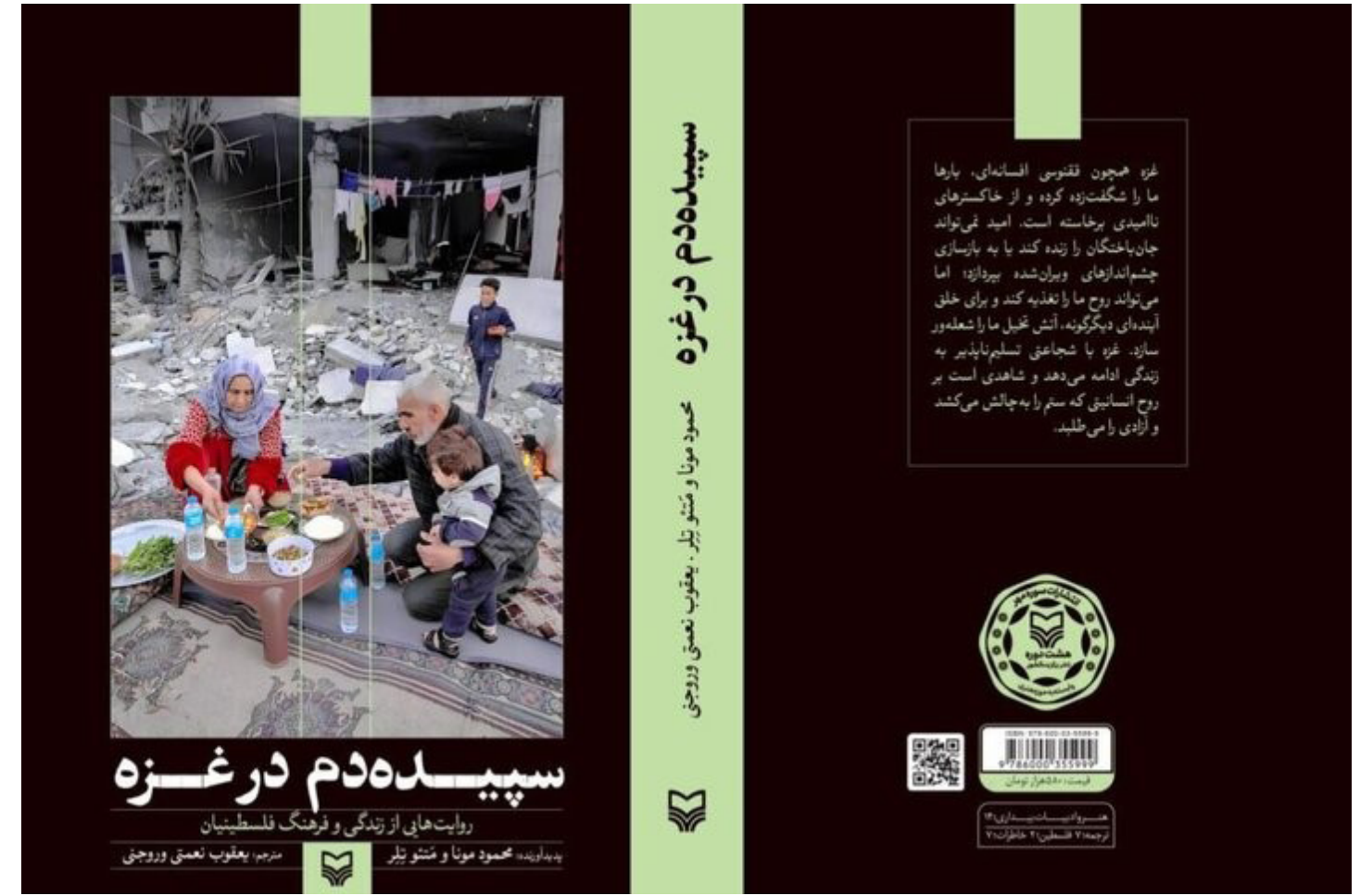
Tebriz'de Türk Dili ve Edebiyatı Vakfı Kurulacak

İran Dil ve Edebiyat Akademisi Başkanı Gulamali Haddad Adil, Tebriz'de Türk Dili ve Edebiyatı Vakfı kurulmasına yönelik hazırlıkların sürdüğünü açıkladı. Açıklama, Tebriz'de düzenlenen "Şehriyar, İran Halkının Şairi" başlıklı etkinlikte yapıldı. Haddad Adil, Azerbaycan bölgesinin İran kültür tarihindeki rolüne dikkat çekerek Türk dili ve edebiyatının korunması ve geliştirilmesinin önem taşıdığını belirtti.

Gazze'nin Kültürel Hafızasını Anlatan Kitap İran'da Yayımlandı

Mahmud Muna ve Matthew Teller tarafından hazırlanan “Gazze’de Şafak: Filistinlilerin Hayatı ve Kültüründen Anlatılar” adlı kitap Farsçaya çevrilerek İran’da yayımlandı. Kitap; sanatçılar, sporcular, doktorlar, öğrenciler, esnaf ve öğretmenlerin hikâyeleri üzerinden Gazze’deki gündelik yaşamı, kültürü ve toplumsal hafızayı anlatıyor.

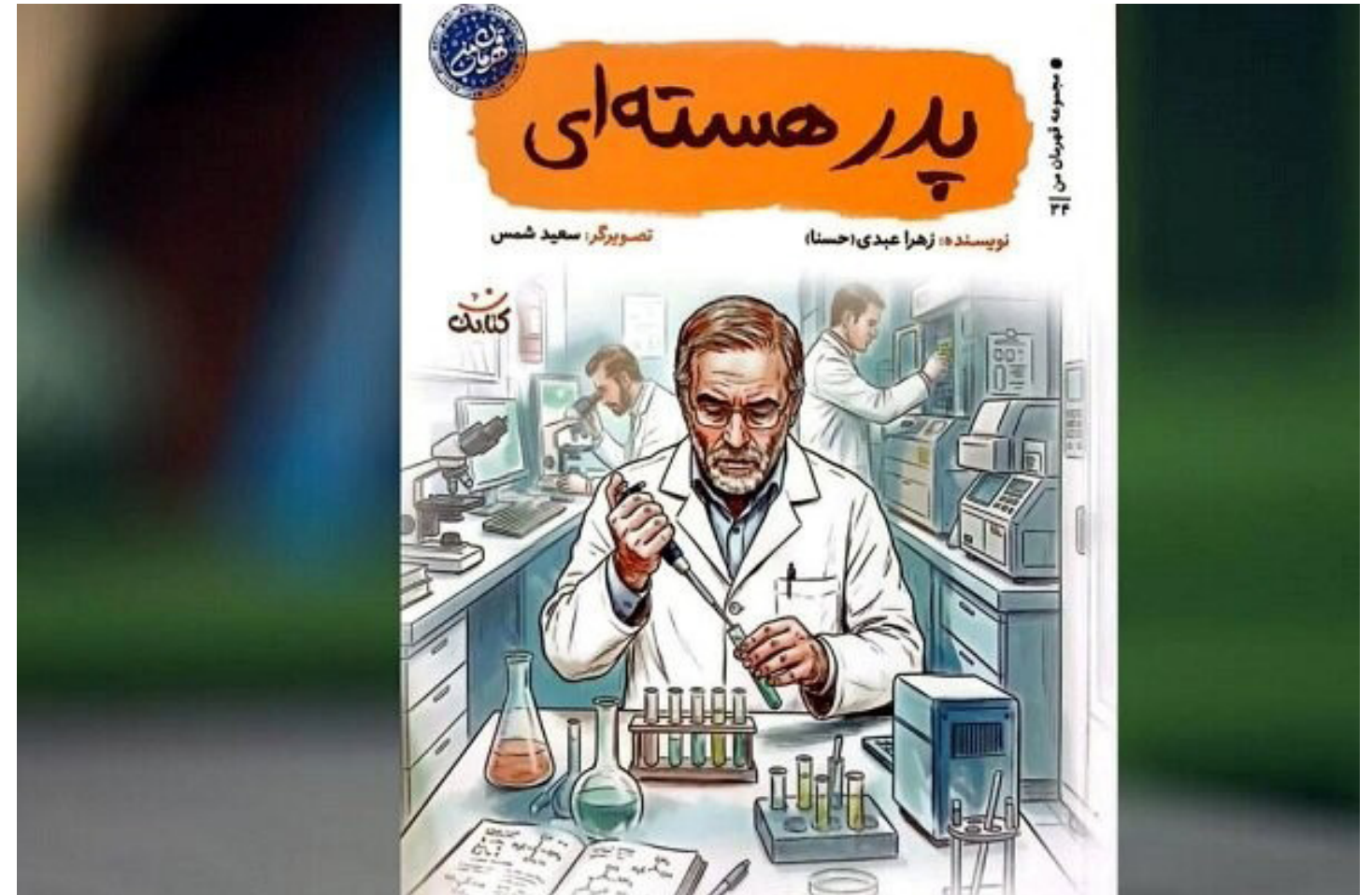
Eser aynı zamanda savaşın tehdit ettiği Gazze’nin kültürel mirasını kayıt altına almayı amaçlıyor; edebiyat, müzik, kişisel hatıralar ve gündelik hayat üzerinden bölgenin toplumsal belleğinin korunmasına odaklanıyor.

İranlı Nükleer Bilim İnsanı Fahrizade'nin Hayatı Gençlere Yönelik Kitap Oldu

İranlı nükleer bilim insanı Muhsin Fahrizade'nin hayatını konu alan Nükleer Baba adlı kitap yayımlandı. Zehra Abdi tarafından yazılan eser, genç okuyuculara yönelik kısa hikâyeler üzerinden Fahrizade'nin bilimsel çalışmaları ve hayatını anlatıyor. Kitap, “Benim Kahramanım” adlı gençlik serisinin 34. kitabı olarak hazırlandı.

Eser, kahramanlık kavramını yalnızca savaş alanıyla sınırlamayan; bilim insanı, araştırmacı ve akademisyeni de toplumsal bir rol modeli olarak sunan bir yaklaşım benimsiyor. Fahrizade, Kasım 2020’de Tahrân yakınlarında Mosad elemanlarınca düzenlenen bir saldırıda şehit edilmişti.

H. Muhammed'in Hayatını İran Mitolojisiyle Buluşturan Roman Yaymlandı

Seyyid Meysem Museviyan'ın kaleme aldığı "Kaf Dağı'nın Simurg'u" adlı roman, H. Muhammed'in hayatını İran mitolojisi ile erken dönem İslam tarihini bir araya getiren kurgusal bir anlatımla ele alıyor. Romanda özellikle H. Muhammed'in muhaliflerinden Nadr bin Hâris ile daha sonra Selmân-ı Fârisî olarak tanınan Rûzbeh'in hikâyeleri öne çıkıyor.

Eserde Rüstem, Sührab, Zâl, İsfendiyar ve Simurg gibi İran destan geleneğinin önemli figürleri de anlatıya dâhil ediliyor. Böylece İran'ın mitolojik mirası ile İslam tarihinin erken dönemleri arasında edebî bir bağ kurulmaya çalışılıyor.

“Dünya Kalem Meclisi” Kuruldu

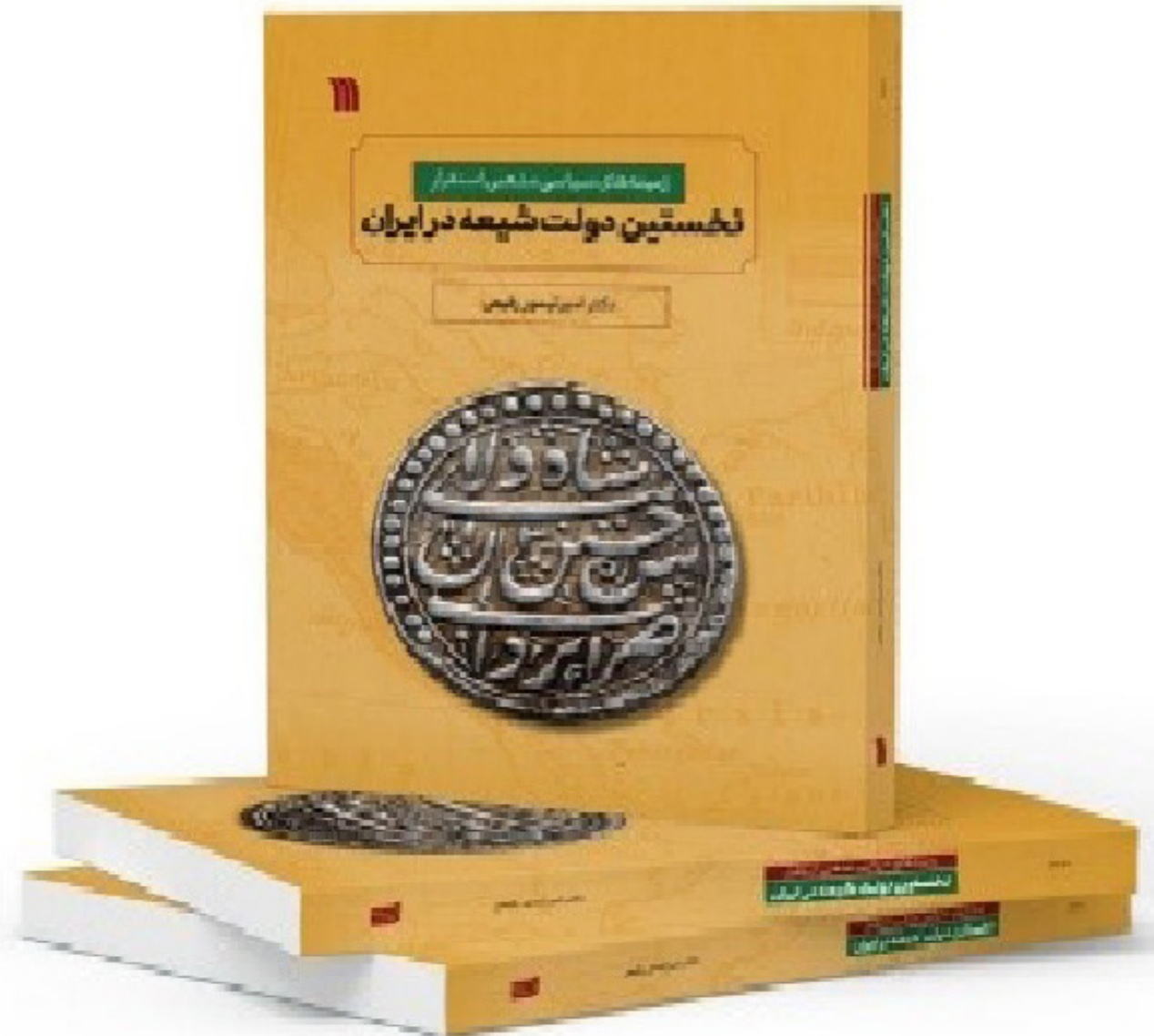
Yazarlar, şairler, çevirmenler, araştırmacılar ve düşünürler arasında uluslararası bir iletişim ağı kurmayı hedefleyen “Dünya Kalem Meclisi” faaliyete başladı. Yeni oluşumun temel hedefleri arasında İslam dünyasındaki entelektüeller arasında iş birliğinin artırılması, yeni yazarların desteklenmesi, nitelikli eserlerin tercüme ve yayımının teşvik edilmesi ve İslam kültürünün uluslararası alanda daha görünür hâle getirilmesi bulunuyor.

Meclis çalışmalarını beş ana başlık altında yürütecek: yazar ve düşünürler arasında ağ oluşturmak, genç kuşakları yetiştirmek, kitapların üretim ve yayımını desteklemek, bilimsel ve fikrî diyalogu geliştirmek ve uluslararası kültürel ilişkileri güçlendirmek. Bu çerçevede toplantılar, eğitim programları, ortak yayın ve çeviri projeleri planlanıyor.

Safevî Devleti’nin Ortaya Çıkışını İnceleyen Yeni Araştırma

Emir Timur Refii tarafından hazırlanan “İran’da İlk Şii Devletin Kuruluşunun Siyasi ve Dinî Arka Planı” adlı kitap yayımlandı. Araştırma, Safevîlerin tarihini doğrudan Şah İsmail’in iktidara gelişiyle başlatmak yerine, İran’da Şiiliğin yüzyıllara yayılan gelişimini ve Safevî devletinin ortaya çıkmasına zemin hazırlayan sosyal ve dinî süreçleri inceliyor.

Kitapta özellikle 14. ve 15. yüzyıllardaki Şii-Sufi hareketleri, Serbedâriler, Maraşîler, Nurbahşîler, ulema ve seyyidlerin faaliyetleri üzerinde duruluyor. Çalışma, Safevîliğin bir tarikat yapısından siyasi ve askerî bir harekete dönüşmesini daha uzun tarihsel bir süreç içerisinde açıklamaya çalışıyor.

İran, Moskova Kitap Fuarı'na 500 Eserle Katıldı

İran Kitap ve Edebiyat Kurumu, 39. Moskova Uluslararası Kitap Fuarı'na 500'ü aşkın eserle katıldı. İran standında edebiyat, sanat, çocuk ve gençlik yayınları, din, kültür ve İran'ın millî kimliği gibi alanlardaki kitapların yanı sıra İranlı illüstratörlerin çalışmaları da sergilendi.

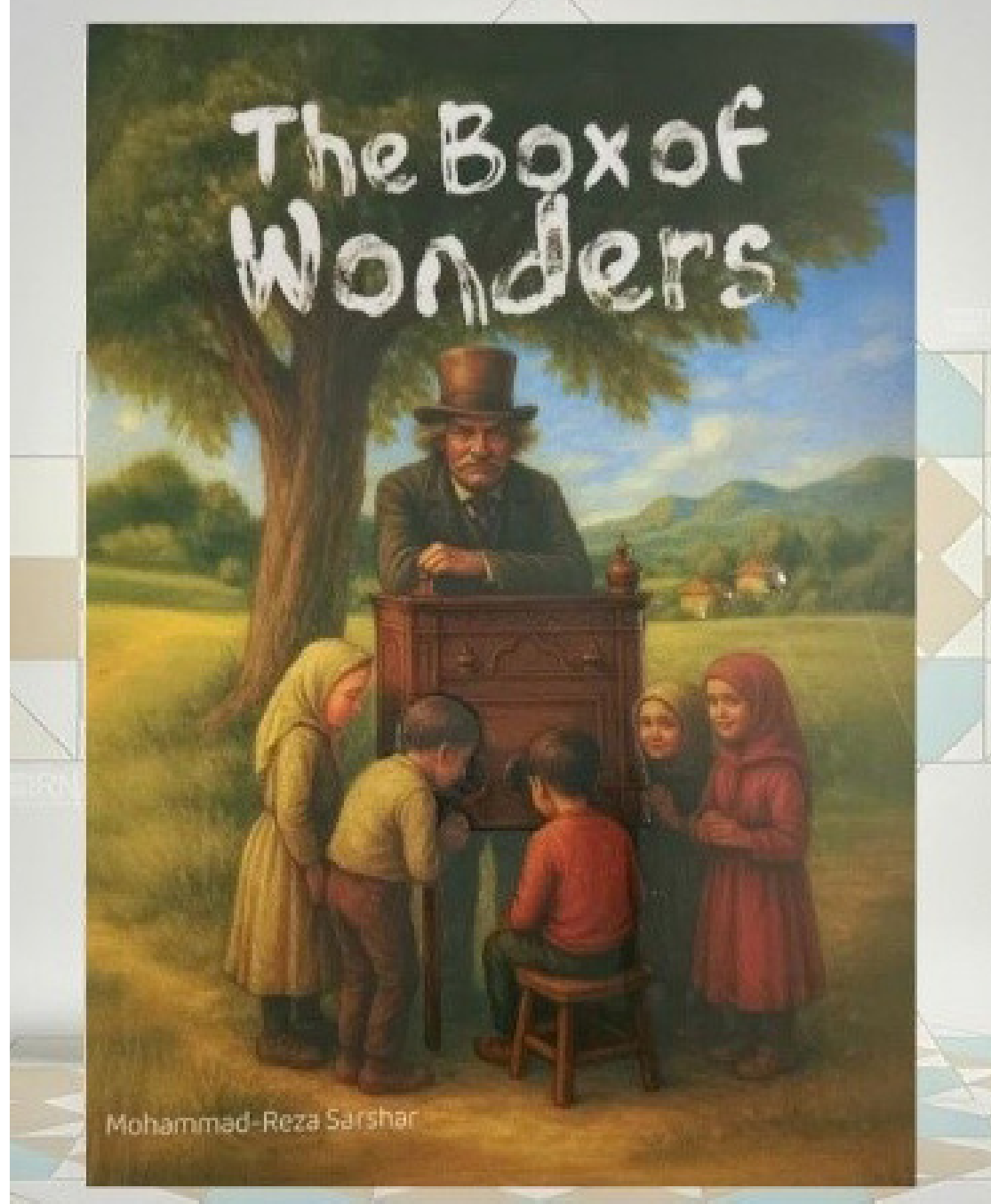
İran heyeti fuar kapsamında ülkenin uluslararası yayıncılara yönelik çeviri destek programını tanıtmayı ve Rus yayınevleriyle daha önce başlatılan iş birliklerini geliştirmeyi de hedefledi. Stant tasarımında Firdevsî, İran minyatür sanatı ve ülkenin tarihî-kültürel sembollerine yer verildi.

İran Oyun Sektörü Rusya, Çin ve Asya Pazarlarına Yöneliyor

İran Ulusal Bilgisayar Oyunları Vakfı Başkanı Muhammed Hacı Mirzai, uluslararası yaptırımlar ve sınırlı dış bağlantılar nedeniyle İran oyun sektörünün yatırım ve küresel pazarlara erişim konusunda sorun yaşadığını belirtti. Vakfın bu nedenle Rusya, Çin, Bangladeş ve Güneydoğu Asya pazarlarıyla bağlantıları geliştirmeye çalıştığını açıkladı.

Hacı Mirzai, İranlı oyun geliştiricilerin geçmişte Almanya'daki büyük uluslararası fuarlara katılabildiğini, ancak mevcut koşullarda bunun zorlaştığını belirterek stratejinin Asya pazarlarına kaydırıldığını söyledi.

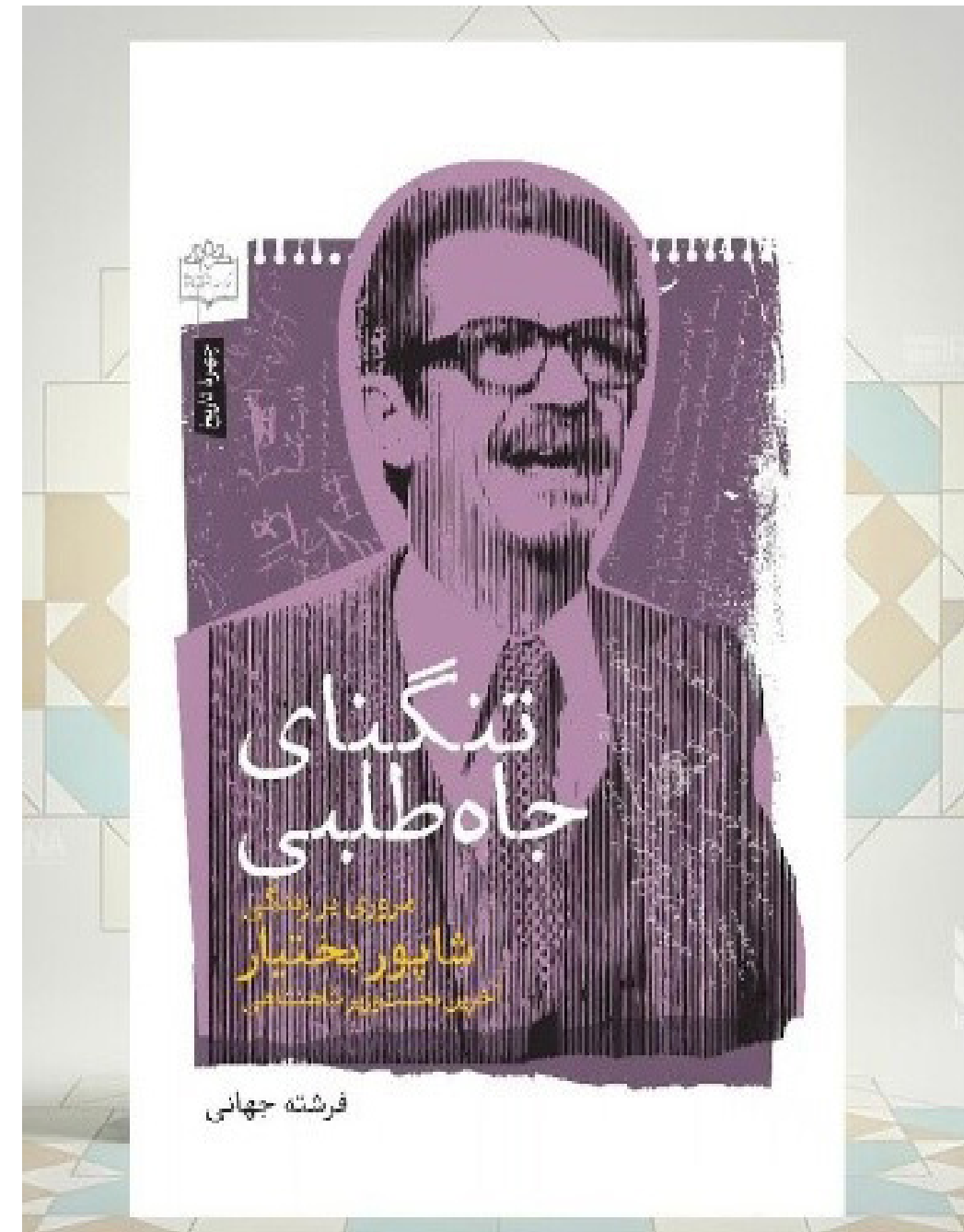
Asilabad 48 Yıl Sonra İngilizceye Çevrildi

İranlı yazar Muhammed Rıza Serşar'ın gençlik edebiyatı alanındaki önemli eserlerinden "Asilabad", ilk yayımlanışından 48 yıl sonra İngilizceye çevrildi. Samira Rizvi tarafından "The Box of Wonders" adıyla İngilizceye aktarılan eser, El-Hüsni Yayınları tarafından yayımlandı. İran İslam Devrimi öncesinde kaleme alınan ve yazarın kendi ifadesiyle dönemin kültürel ve toplumsal tartışmalarına bir cevap niteliği taşıyan kitap, Batılılaşma, yerel kimlik ve kültürel değişim gibi temaları bir köy hikâyesi üzerinden ele alıyor. İlk yayımlandığı dönemden itibaren geniş bir okuyucu kitlesine ulaşan Asilabad, yaklaşık 200 bin toplam baskıya ulaşarak İran gençlik edebiyatının klasikleşmiş eserlerinden biri hâline geldi.

Şapur Bahtiyar'ın Az Bilinen Faaliyetleri Kitaplaştırıldı

Ferşete Cihani'nin kaleme aldığı "Hırsın Darboğazında" adlı yeni çalışma, İran'ın 1979 Devrimi öncesindeki son başbakanı Şapur Bahtiyar'ın 1963-1977 yılları arasındaki ekonomik ve siyasi faaliyetlerini inceliyor. Yazar, iki binden fazla belgeyi inceleyerek Bahtiyar'ın çeşitli sanayi ve ticaret şirketlerinde yöneticilik yaptığını ve Fransız şirketleri dâhil yabancı firmalarla ekonomik ilişkiler kurduğunu ortaya koymayı amaçlıyor.

551 sayfalık kitap, Bahtiyar'ın Millî Cephe içindeki siyasi hayatından Şah'ın başbakanlığını kabul etmesine ve devrim sonrasında sürgüne çıkmasına kadar uzanan kariyerini çok yönlü biçimde ele alıyor. Çalışmada kullanılan "hırs" ve benzeri nitelemeler yazarın yorum çerçevesini yansıtıyor; kitap Bahtiyar'ın siyasi tercihlerini bu kavram üzerinden açıklamaya çalışıyor.

Ayetullah Talegani Üzerine Kapsamlı Çalışmanın Yeni Baskısı Çıktı

Muhammed İsfendiyari'nin "Peyk-i Aftab" adlı Ayetullah Seyyid Mahmud Talegani araştırmasının yeni baskısı yayımlandı. Kitap, İran İslam Devrimi'nin önde gelen din adamlarından Talegani'nin hayatı, eserleri ve düşünsel mirasını; özellikle dinî reform, Kur'an'a dönüş, din-bilim ilişkisi, İslam dünyasının birliği, özgürlük ve şûra kavramları çerçevesinde inceliyor.

Yazar, Talegani'yi İran'da modern dinî düşüncenin ve dinî entelektüalizmin önemli temsilcilerinden biri olarak ele alıyor. Üç bölümden oluşan 497 sayfalık eserde Talegani'nin biyografisinin yanı sıra siyasi ve toplumsal fikirleri ile eserlerinin bibliyografyası da bulunuyor.

پیک آفتاب

پژوهشی درکارنامه و اندیشه‌نامه
آیت‌الله سید محمود طالقانی

محمد اسفندیاری

Kazım Özalp Mah., Reşit Galip Caddesi,
No: 77, Çankaya / Ankara

Telefon: +90 312 448 00 50
irankulturmerkezi.com

